Zastavení č. 4: Hastrman

HASTRMAN Z ARGENTINY

Mezi Bystřicí a Věchnovem, kde dnes stojí samota postavena v bývalé rybniční hrázi, se říká Argentina. Od pradávna zde býval velký panský rybník. Místo dnešní silnice bývala obyčejná vozová cesta a lávka přes odpadní příkop a tu bývalo často viděti hastrmana, který v různých proměnách si tropíval z lidí žerty. Nejčastěji v podobě velkého černého psa se zelenýma očima, sedával na lávce a dorážíval na pocestné, nakonec vždycky skočil do vody se smíchem. Nejvíce prý míval spadeno na jistého svobodného mládence z Bystřice, který tudy brousil do Věchnova za nevěstu, než si ji vzal. Když tak jednou šel po hrázi a bylo v rybníku právě málo vody, slyší, jak sebou plácá v bahně velký kapr. V domnění, že jde o rybu, která se dostala z vody do bláta a nemůže zpět, si povídá: „dobrý kapr, ten stojí za to, abych jej vytáhl a vypravil se za ním do bahna. Tu se počal bořiti , čím dál více. Ale že byl už od kapra na dosah, nevzdal se naděje jej chytiti. Jakmile po něm vztáhl ruku, kapr sebou trhl, a rovnou obloukem dovody se vymrštil. Tak milý mládenec za strašného chechotu z rybníka stál v bahně jako přimražen. Jakmile se vzpamatoval a poznal, že se stal obětí hastrmana, vyškrabal se a pelášil, jak byl zablácen domů do Bystřice. Po cestě si svatosvatě umiňoval, že vícekrát hastrmanovi na vějičku nesedne.

Dlouho měl pokoj, ale přece jednou si na něj hastrman znovu nalíčil. Jak tak šel mládenec po hrázi, tu slyší dětský pláč. Poslouchá, ohlíží se a tu vidí peřinku a v ní sebou mele malé děcko. Nabyl přesvědčení, že to nějaká krkavčí máma, zde odhodila svoje dítě. Se soucitem a lítostí přistupuje k peřince, ale děcko se za m z ní vykuluje, už se zhýbá, ale děcko se kutoulí z hráze dolů k vodě, sestoupil za ním a děcko už je na kraji vody, tu honem rychle sundal boty, nakonec i kalhoty a nedá mu to, aby přece nechal děcko utopit. Už je ve vodě po pás a děcko udělá žbluňk jako ryba, jen se voda začepýří a z vody uslyší opět jemu známý hastrmanův chechot. Tak celý mokrý a sám před sebou zahanben se vrací do Bystřice.

Mnoho lidí se v noci bálo chodit kolem rybníka, a když starý Lavický panský rybník koupil, hráz prokopal, říkávali mu často lidé, že se mu hastrman bude mstít. Lavický, však s hastrmanem udělal „narovnání“. Necha mu zde malý rybníček, kde by hastrman mohl být pokojně dále jako na výměnku, v prokopané hrázi postavil svoje obydlí a za to bývali s hastrmanem dobrými sousedy. Lavický nedělal hastrmanovi žádného příkoří a ten mu pečoval, jak o majetek, tak i když se stalo a Lavický v Bystřici přebral, jak se říká do čepice, a tak šel sám domů, tu jej s určitostí hastrman doprovázel a sousedskymu domlouval a vyčítal to, co vypil nad svoji normální dávku.

zapsal Josef Pavelka